

Gaspar Bennàzar

150 anys de s'Arquitecte (1869-2019)

© Il·lustració Liliana Boffi

Guia dels recursos bibliogràfics

Biblioteca de Cort

Gaspar Bennàzar

150 anys de s'Arquitecte (1869-2019)

DL PM. 1358-2019

© Il·lustracions, **Liliana Boffi**

© Textos, disseny i maquetació, **Biblioteca de Cort**

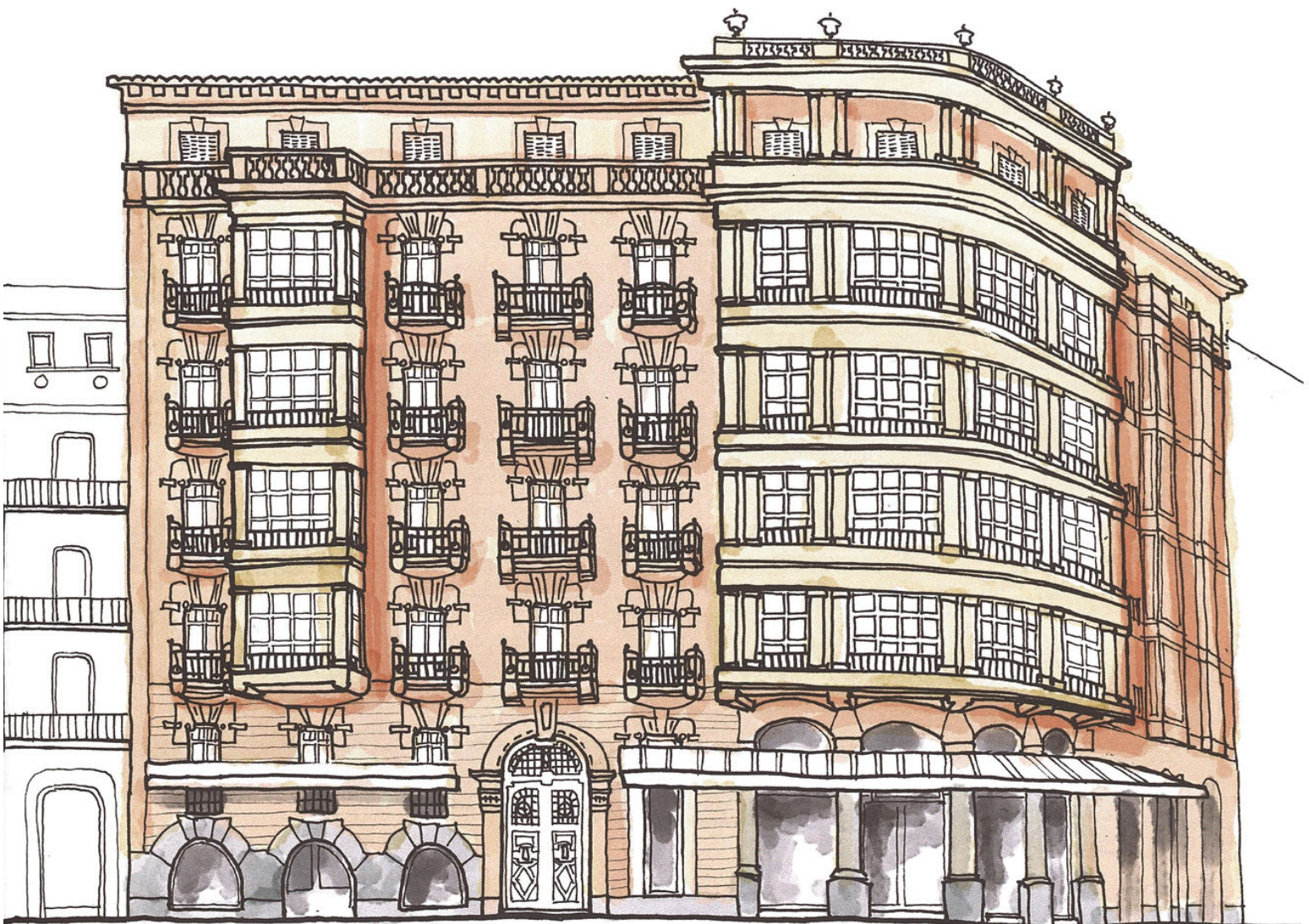
Imprès a Mallorca

Fundació Amadip Esment

Avinguda del Cid, km. 1.1, 07198 Son Ferriol

Índex

Gaspar Bennàzar.....	2
La Biblioteca de Cort i Gaspar Bennàzar	4
Obres generals.....	6
Obres sobre Gaspar Bennàzar.....	13
Els seus projectes.....	20
Principals obres realitzades	23
A la premsa.....	24

Gaspar Bennàzar Moner

Va néixer al carrer de Vallseca de Palma el 1869. Va estudiar el batxillerat a l'Institut Balear, del carrer de Monti-sion. El 1899 obté el títol d'arquitecte a l'Escola Superior d'Arquitectura de Madrid.

El 1901 obté per oposició el càrrec d'arquitecte municipal de Palma, tasca que exercí fins al dia de la seva mort. S'incorpora en un moment important, ja que precisament el seu antecessor, Damas Calvet, havia presentat uns plànols per a la reforma de Palma consistent a enderrocar les muralles. Era el Pla de l'eixample de Calvet. I va ser precisament ell, Gaspar Bennàzar, qui havia de dur a terme el pla projectat.

Després d'haver estat nomenat arquitecte diocesà de Menorca, a Mallorca obté diversos càrrecs importants: arquitecte del Ministeri d'Instrucció Pública, de la Junta d'Audiència de Palma i Construccions Civils i del Reial Patrimoni, entre d'altres.

El 1903 es va casar amb Amèlia Munar, amb la qual va tenir tres fills.

En els anys següents va realitzar diversos projectes, com l'edifici de la Caixa d'Estalvis de Balears (1904) o l'escorxador municipal (1906), entre d'altres.

La nit del 23 al 24 de juny de 1910, amb motiu de l'Exposició Regional de Balears, va decidir donar una sorpresa als palmesans,

de manera que es va presentar en una esplanada que hi havia al costat de la Llotja amb més de 200 homes que varen treballar durant tota la nit. A l'alba apareixia un preciós passeig al costat de la mar amb els seus fanals i els seus bancs. Havien construït el passeig de Sagrera.

El 1917 va presentar el Pla de reforma de Palma, un projecte en el qual havia treballat durant quatre anys. Tot i que el Pla mai es va arribar a efectuar, incloïa la construcció del mercat de l'Olivar i del passeig Marítim. Va morir el 15 de gener de 1933, a l'edat de 63 anys, a la ciutat de Barcelona, on havia anat a un congrés d'arquitectura. El seu cos va ser traslladat fins a la seva ciutat natal amb el vaixell *Ciutat de Barcelona*.

Bennàzar va ser sens dubte l'arquitecte més destacat entre els més importants de finals del s. XIX i principis de segle XX. És considerat l'autor de la Palma moderna ja que liderà la revolució arquitectònica i urbanística de Ciutat. La seva obra pública i privada va ser excepcional i la seva presència a la vida ciutadana era intensa. Per això se'l coneixia com "s'Arquitecte", cosa que evidencia la popularitat que assolí en el seu temps.

Per tot això, i per a commemorar el 150è aniversari del seu naixement, des de la Biblioteca de Cort elaboram aquesta guia de lectura on trobareu les eines per a aprofundir en ell i en la seva obra.

La Biblioteca de Cort i Gaspar Bennàzar

La biblioteca municipal es va construir durant el segon període d'obres (1904-1927) que es varen fer a l'Ajuntament a causa de l'incendi patit el 1894. L'incendi havia destruït la planta baixa, tant el parc de bombers com l'antic oratori de Sant Andreu, i el vestíbul de l'edifici.

Durant aquest segon període d'obres, Gaspar Bennàzar era el responsable, ja que era l'arquitecte municipal de Palma (1901-1933). En aquell moment ell fou l'encarregat de construir el vestíbul i l'escala d'honor de l'Ajuntament de Palma. Aleshores tot fa pensar que també es construï la biblioteca, però aquesta va estar tancada uns anys i buida de llibres.

El 1931, amb la intenció d'obrir-la, es contractà la bibliotecària Martina Pascual Martí. El 19 de setembre de 1935 quedà inaugurada la biblioteca. La biblioteca s'instal·là a l'espai que ocupava amb anterioritat el parc de bombers. Durant els anys vint es discutí entre els regidors sobre quin havia de ser l'espai on ubicar la biblioteca municipal i un dels indrets proposats que tingué molta força fou l'edifici de l'Acadèmia de Belles Arts, al carrer de l'Estudi General. El 1929 es decidí que fos l'actual local. I així, l'agost de 1929 es facultà el batle per a encarregar les prestatgeries i instal·lar-hi "la hoy esparcida biblioteca municipal". Es parla de luxoses prestatgeries per a contenir els llibres antics i moderns de l'Ajuntament. Ara bé, ja en aquesta sessió algun regidor manifesta no ser partidari de tenir una biblioteca dins el mateix edifici de l'Ajuntament. Aleshores, altres espais que sonaren amb força foren el Casal Solleric i també, els anys 1931 i 1932, quan suposadament la sala ja tenia les prestatgeries, es continuaren proposant altres ubicacions. El 1934 ja no hi hagué marxa enrere i es preparà la sala per a acollir la biblioteca i inaugurar-la el setembre de 1935. En la seva inauguració es fa menció d'aquest retard a obrir-la i s'esmenta que feia vuit anys que ho debatien.

Fos com fos, en la reforma de l'Ajuntament que executà Bennàzar es preveïé fer-hi la biblioteca. Una biblioteca que s'inspirà en la biblioteca de Montsió i on predomina el treball de la fusta. En aquest procés hi intervingueren tota una sèrie d'artesans que compliren els encàrrecs d'un superior, com podria ser Bennàzar. Així des de 1929 es condicionà el que ells anomenaven magatzem municipal per a fer-hi la instal·lació de l'enllumenat. El febrer de 1930 es creà un patronat de la biblioteca i Josep Llabrés hi realitzà treballs de fusteria i de mobiliari. Els treballs de vidrieria foren a càrrec de Josep Aguiló. El juliol de 1930 es deia que la biblioteca ja estava construïda.

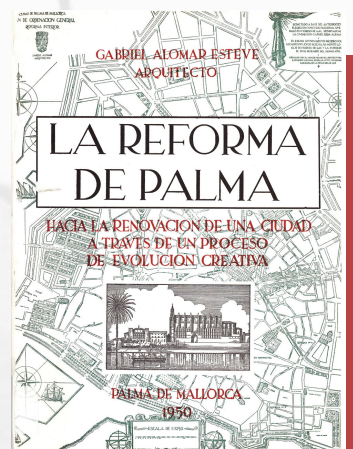
Durant el període de la Segona República es treballà intensament en l'obertura de la biblioteca. Per aquest motiu es va crear una plaça de bibliotecària, que es feu efectiva el 1931. A l'espera de l'obertura es varen anar catalogant tots els llibres que l'Ajuntament havia adquirit, com podia ser la biblioteca particular de Gabriel Llabrés o el Fons Garau i el d'Antoni Villalonga.

Però la Comissió de Cultura tornà a posar sobre la taula la possibilitat d'instal·lar-se al local que ocupava l'Acadèmia de Belles Arts. El 1932, en veure que l'Estat no cedia el dit local, es retornà a la idea de la ubicació actual i es comprà un fitxer i un cedulari on cabien 10.000 fitxes. Fins i tot es construï un lavabo per a la biblioteca. Paral·lelament al treball d'ordenació i classificació del fons es començà a moblar l'espai i per això s'encarregaren a Joan Juan Gelabert unes taules d'estil mallorquí per la biblioteca. El 1934 s'aproximava la data d'obertura i per aquest motiu es va fer la instal·lació elèctrica i es compraren llums. El 1935 es pavimentà amb fusta el local i es feu un entarimat a càrrec de Francesc Frau i així s'habilità el pis de la biblioteca. A més, com el dia d'avui, es feia especial menció a les obres escrites per autors locals. Per aquest motiu, abans de la inauguració es feren importants compres, com per exemple 267 volums d'obres d'autors mallorquins.

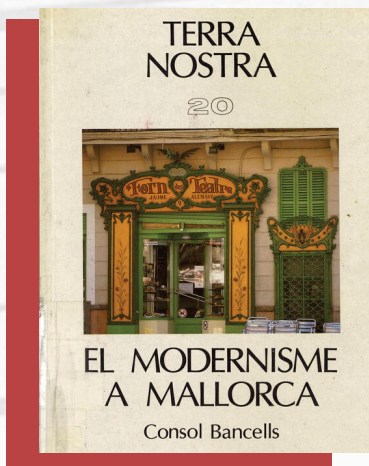
Obres generals

Alomar, Gabriel ; Vaquer, Pedro Pablo (2000). ***La reforma de Palma : hacia la renovación de una ciudad a través de un proceso de evolución creativa Mallorca*** : Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears.

És una edició commemorativa il·lustrada amb motiu de l'exposició "Gabriel Alomar, arquitecte", celebrada el juny del 2000 a la seu de la Banca March a Palma. El projecte de reforma de Palma d'Alomar va guanyar el concurs l'any 1940 però no va poder ser executat totalment. Les il·lustracions mostren la ciutat que hauria pogut ser si s'hagués realitzat la reforma completa.

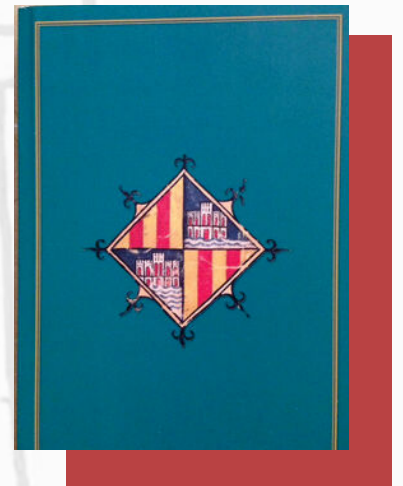
Bancells, Consol (1989). ***El modernisme a Mallorca.***
Edicions de Nou Art Thor. Barcelona.

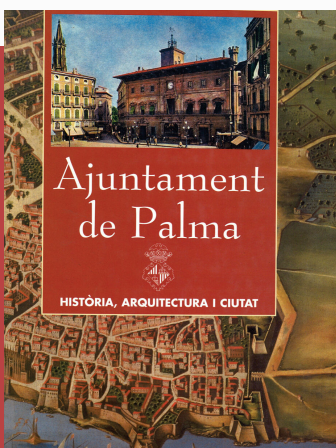
Hi podem llegir un apartat dedicat a l'arquitecte Gaspar Bennàzar i Moner, que va de la pàgina 20 a la 27. Quant a la relació amb el modernisme, se'ns hi diu que Bennàzar adoptà el modernisme com a moda decorativa del moment, adaptant-lo, però, al seu esperit eclèctic. Una de les seves obres principals fou l'edifici de l'antic magatzem El Àguila (1908), situat a la plaça del Marquès del Palmer.

Bestard Cladera, Bartomeu (2011). ***Cròniques de Palma.***
Palma, Ajuntament.

Recopilació d'un centenar d'articles sobre la història de Ciutat publicats durant dos anys en les pàgines de *Diario de Mallorca* pel cronista de la Ciutat des de 2002 i especialista en heràldica, Bartomeu Bestard Cladera. Aquests articles continuen publicant-se.

Cantarellas, Catalina; Gambús, Mercè, Vidal, J. J. *et al.* (1998).
Ajuntament de Palma: història, arquitectura i ciutat.
Palma, Ajuntament.

Recopilació de texts amb imatges d'especialistes de diferents àmbits del coneixement, que fan un recorregut per la història de l'Ajuntament de Palma des del poder municipal al segle XIII fins a l'Ajuntament democràtic. Descripció de les festes religioses, el context urbà i la seva evolució i la configuració i transformació de l'edifici.

Cantarellas, Catalina (1981).

La arquitectura mallorquina desde la Ilustración a la Restauración.

Palma. Institut d'Estudis Baleàrics.

L'obra abasta aproximadament un segle –des de l'últim quart del segle XVIII (1775) fins a l'últim quart del segle XIX o inicis de la Restauració (1874). A través seu s'aprecia l'evolució de la mentalitat i la sensibilitat artística de Mallorca en una època rica en construccions i estils arquitectònics.

Forteza i Pinya, Guillem (1984).

Estudis sobre arquitectura i urbanisme.

Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat; Palma, UIB.

Estudis sobre
arquitectura i urbanisme
Volum I
Guillem Forteza

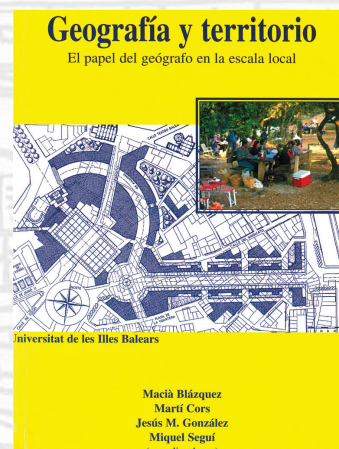
5
biblioteca
Marian Aguiló

Es tracta de dos volums amb els texts que escrigué l'arquitecte Guillem Forteza sobre arquitectura i urbanisme. Aquesta compilació d'articles anaren a cura del professor de la Universitat de les Illes Balears Miquel Seguí Aznar i pretenia donar a conèixer el pensament teòric de Forteza com a arquitecte i urbanista. Forteza, el desembre de 1933, després de la mort de Gaspar Bennàzar, va obtenir la plaça d'arquitecte municipal de Palma.

González Pérez, Jesús (2002).

“De la renovación urbana a las políticas de rehabilitación. El caso del casco histórico de Palma I: 1836-1943” a *Geografía y territorio. El papel del geógrafo en la escala local*. Palma, UIB.

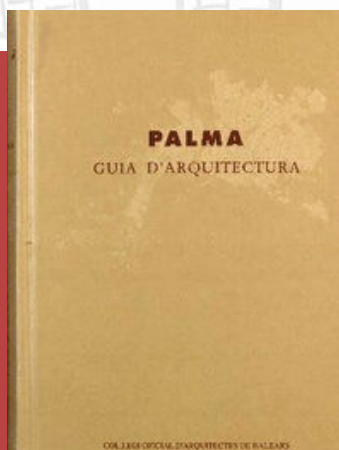
Fa un repàs històric sobre les experiències de reforma interior dutes a terme al nucli històric de la capital balear des dels decrets de desamortització d'ordes religiosos (1835-1836) fins als plans sorgits de la Llei del sòl de 1956.

Lucena, Martí, Fontela, José Luis (1997).

Palma: Guia d'arquitectura.

Palma, Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears.

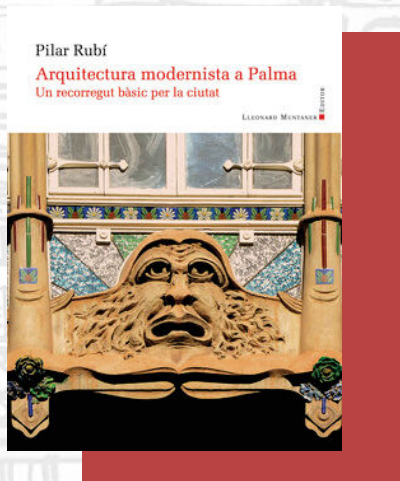

Recull els exemples d'arquitectura més rellevants existents a Palma. Aquesta guia, impulsada pel Col·legi Oficial d'Arquitectes, també té com a objectiu ajudar a conèixer la ciutat i valorar les seves construccions i així evitar la desaparició d'edificacions emblemàtiques. En el capítol dedicat al segle XX es pot trobar informació sobre els edificis realitzats per l'arquitecte Bennàzar com per exemple: l'escorxador municipal (1905-1909), els magatzems El Àguila (1908), l'edifici d'habitatges Bar Triquet [1909], Vil·la Schembri (atribuïda a Bennàzar) o l'edifici d'habitatges Bar Cristal (1913-1916).

Rubí Risco, Pilar (2015).

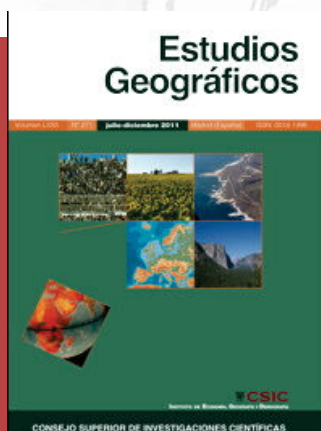
Arquitectura modernista a Palma: un recorregut bàsic per la ciutat.

Palma, Lleonard Muntaner.

El llibre traça un itinerari que permet endinsar-nos en l'arribada de l'estil modernista a l'illa de la mà de professionals catalans (Gaudí, Domènech i Muntaner, Rubió i Bellver) i ho fa a través dels edificis que s'han conservat fins avui a Palma. A més també esmenta els joves arquitectes mallorquins del moment que, com el cas de Bennàzar, treballaren aquest nou llenguatge.

Rullan, Onofre. «**Crecimiento y política territorial en las Islas Baleares (1955-2000)**». *Estudios Geográficos*, núm. 236, 1999, pàg. 403-442.

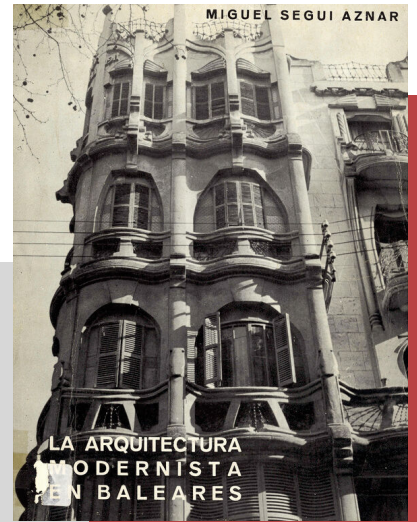

Article sobre la saturació territorial de les Illes Balears i el creixement econòmic que ha experimentat l'arxipèlag en la segona meitat del segle XX. Un creixement lligat al sector turístic i els seus impactes sobre els sectors de la construcció i immobiliari.

Seguí Aznar, Miguel (1975).

La Arquitectura modernista en Baleares.

Palma de Mallorca, Cort.

En aquest estudi Seguí explica que el modernisme balear és una prolongació del moviment català. Tot i que reberen la influència a través de tres canals de manera evident: l'Art Nouveau, l'historicisme modernista i la Secession. A més parla del modernisme popular que es desenvolupa a Palma.

El llibre fa un repàs de tots els arquitectes que treballaren a l'illa i conté un catàleg d'obres modernistes realitzades a Balears. De Gaspar Bennàzar trobam: Casa Mulet(1903), avinguda d'Antoni Maura, 56; Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de les Balears (1904-1906); magatzems El Àguila (1908), plaça del Marquès del Palmer; casa de Cayetano Segura (1914-1916), avinguda de Joan March, cap de cantó amb plaça d'Espanya; Casa Salas, avinguda d'Antoni Maura, 76; casa del Bar Triquet, carrer del Sindicat, cantonada amb Alexandre Rosselló; o la casa del Bar La Espiga de Oro, avinguda d'Alexandre Rosselló, 19, entre d'altres que també podem trobar referenciades.

Seguí Aznar, Miquel (1990).

Arquitectura contemporánea en Mallorca (1900-1947).

Palma, UIB; Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears.

Tesi de llicenciatura en Història de Miquel Seguí per la UIB (1980). Enumera en aquest llibre els successius moviments arquitectònics i urbanístics a Mallorca: des del modernisme i la pervivència dels historicismes vuitcentistes (1900-1920), el regionalisme i el nacionalisme (1920-1935) fins al monumentalisme de caràcter nazi i feixista (1936-1947).

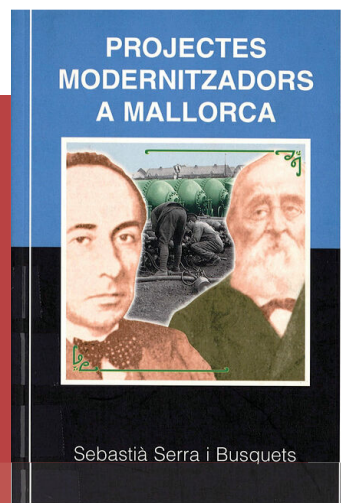
Seguí, Miquel (2001). **La arquitectura del ocio en Baleares. La incidencia del turismo en la arquitectura y el urbanismo.**

Palma de Mallorca, Lleonard Muntaner.

L'objectiu d'aquest llibre és remarcar la incidència del fenomen turístic en l'arquitectura i l'urbanisme a les Balears durant el període entre 1900 i 1983 quan, amb l'aprovació de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, es consideren competències exclusives de la Comunitat l'ordenació del territori, urbanisme i habitatge. És un estudi fonamental per a entendre els efectes del turisme sobre el nostre patrimoni.

Serra i Busquets, Sebastià (2003). **Projectes modernitzadors a Mallorca: des de finals del segle XIX fins al final de la dictadura franquista.** Palma, El Far.

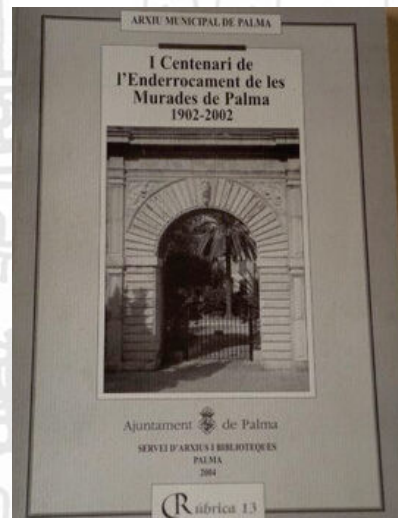
El polític i catedràtic d'història contemporània Sebastià Serra presenta en aquest llibre els obstacles amb què es trobaren els projectes modernitzadors, així com el debat social que s'originà. Aquests projectes suposaren uns importants esforços i aportacions individuals i col·lectives durant la segona fase de la Restauració, la dictadura de Primo de Rivera, la Segona República i el Franquisme.

Obres sobre Gaspar Bennàzar

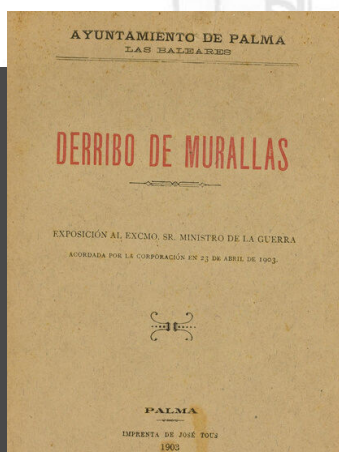
l'enderrocament de les murades de Palma 1902-2002
(2004). Palma, Ajuntament: Servei d'Arxius i Biblioteques. (Rúbrica, 13)

L'any 2004 el Servei d'Arxius i Biblioteques de l'Ajuntament de Palma va celebrar el centenari de l'enderrocament de les murades amb la publicació, a la col·lecció Rúbrica, d'aquest monogràfic il·lustrat. Amb pròleg de Manuel Oliver, conté cinc articles a càrrec de Rosselló-Bordoy, Miquel Deyà, Juan Tous, Joan March i Pilar Simón, que fan un recorregut des de la construcció de les primeres murades d'època islàmica fins a l'època actual.

Derribo de murallas (1903).

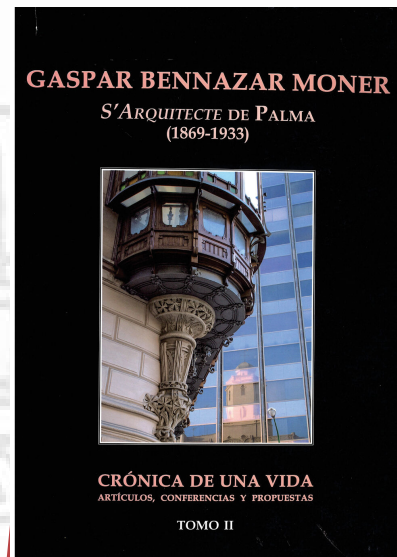
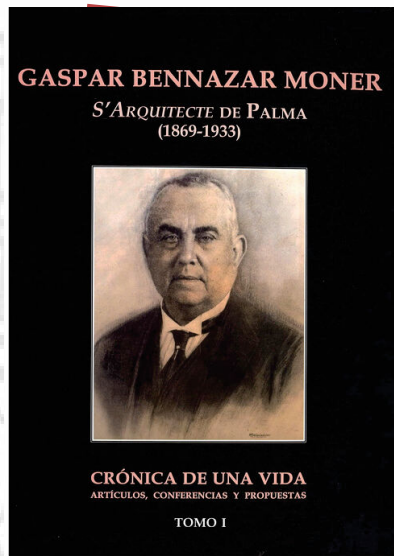
Palma, Ajuntament, Impremta de José Tous.

Es tracta d'un fullet de 15 pàgines amb la carta que va dirigir Antonio Planas Franch, batle de Palma, al ministre de la guerra per a exposar-li els problemes amb què es trobava l'Ajuntament de Palma com a conseqüència de la magna obra d'enderrocament de les murades. Problemes de caràcter econòmic, entre d'altres, que si no eren resolts amb la benevolència de l'Estat feien difícil continuar les obres de enderrocament que en aquell moment encara quedaven.

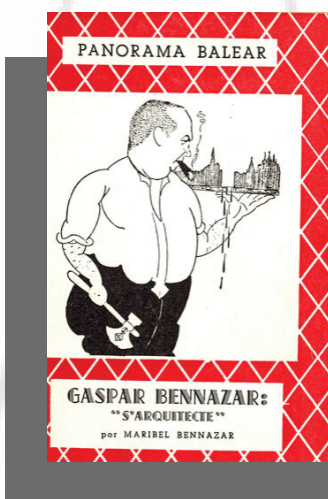
Bennazar Casanova, Maribel (2017).

Gaspar Bennazar Moner: S'Arquitecte de Palma: 1869-1933: Crónica de una vida: Artículos, conferencias y propuestas. Palma: [L'autor].

Maribel Bennazar, neta de s'Arquitecte, després de dues dècades d'exhaustiva investigació, escriu un completíssim llibre en dos volums amb profusió de fotografies, imatges, plànols, dibuixos i fotografies. Compta amb detallades descripcions de la vida de Gabriel Bennàzar i dels seus projectes urbanístics, els edificis i les diverses influències. Ha tingut al seu abast el material d'arxiu, en part inèdit, d'on ha pogut treure les dades per a descriure l'aspecte familiar i personal a més del vessant professional de l'artífex de la Palma moderna.

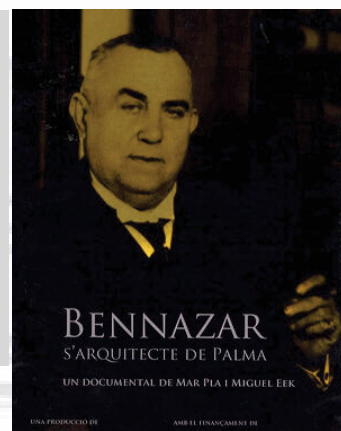
Bennazar, Maribel (1980). **Gaspar Bennazar "s'Arquitecte"**. Palma, Luis Ripoll. (Panorama Balear, 97).

Maribel Bennazar, llicenciada en Filosofia i Lletres, neta de "s'Arquitecte", mostra en aquest petit fullet de 16 pàgines, en la cèlebre col·lecció Panorama Balear, alguns records familiars i una breu síntesi de l'obra de Bennàzar, juntament amb algunes fotografies. És curiosa la caricatura de la portada de B. Mas, on Bennàzar porta una destal a la mà dreta i una maqueta de Palma a la mà esquerra, i mostra la ciutat amb un tall sagnant.

Bennàzar: s'arquitecte de Palma. (2013) Documental de Mar Pla i Miguel Eek. [Palma]: Mosaic Producciones. [Enregistrament de vídeo].

Documental produït per Mosaic Producciones que narra la vida i l'obra de Gaspar Bennàzar. S'hi destaca com Bennàzar va transformar el paisatge arquitectònic i urbanístic de la ciutat de Palma. També hi apareixen entrevistes a historiadors, arquitectes, artistes i altres experts coneixedors de la seva obra.

Boffi, Liliana (2018) **#BennàzarPalma.**
Binissalem. Disset edició, 2018.

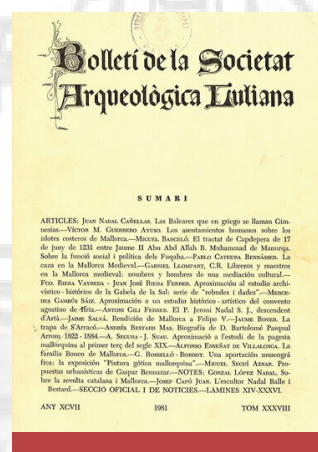
L'arquitecta i il·lustradora Liliana Boffi dona a conèixer l'obra de Gaspar Bennàzar de manera senzilla amb la intenció de fer-nos descobrir la seva obra, ja que avui en dia és força desconeguda per molts ciutadans. A través dels seus dibuixos i els textos explicatius en tres idiomes (català, castellà i anglès), ens podem apropar a la Palma de Bennàzar. Un plànol amb els edificis realitzats per "s'Arquitecte" acompanya el llibre. Hi podem trobar les il·lustracions d'aquesta guia.

Comas Rubí, F. (Coord) (2012) **L'escola Graduada de Palma. Cent anys aprenent (1912-2012)**. Palma, Lleonard Muntaner

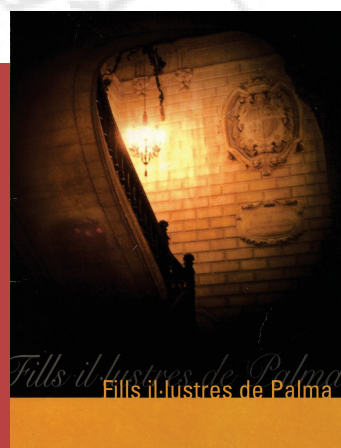
L'Escola Graduada va ser el primer edifici escolar públic per a l'ensenyament graduat a Mallorca. En aquesta obra podem llegir un capítol dedicat a la construcció de l'escola i un capítol sobre Gaspar Bennàzar com arquitecte de l'edifici. També hi ha un apartat sobre la memòria gràfica on podem veure l'antic edifici de Bennàzar esbucat el 1971

Diaz Monge, F. **"Ciudad Jardín de Palma: un nombre impropio para una urbanización en la costa de Mallorca a principios de siglo"**. BSAL núm. 44, (1988), p.307-323.]

Fou la primera iniciativa de promoció urbanística a la costa de Mallorca. El 1916 Bennàzar en el seu Pla general de reforma de Palma va projectar una ciutat jardí entre el raval de Santa Catalina i s'Aigua Dolça, on s'hi havia de construir hotels i xalets però no es dugué a terme. La creació de la Ciutat Jardí de Palma es va iniciar el 1918 i probablement Alenyà sigui l'autor del projecte urbanístic. Una iniciativa que poc va tenir a veure amb les ciutats jardí proposades pels urbanistes anglesos i alemanys de finals del segle XIX.

Fills il·lustres de Palma (2008). Ajuntament de Palma.

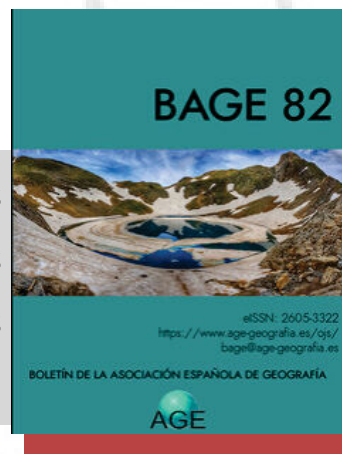

Recull de les biografies dels fills il·lustres de Palma. L'arquitecte Martí Lucena és l'autor del capítol dedicat a Gaspar Bennàzar Moner, on repassa els principals esdeveniments de la seva vida i la seva trajectòria professional.

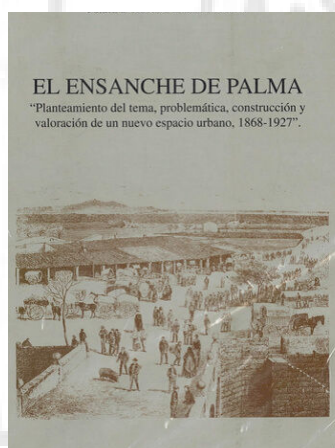
González Pérez, Jesús. **“Planificación y construcción de ciudades medias en el sistema urbano industrial. Los casos de Palma de Mallorca y Vigo”**. A *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*

<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1308567>

En aquest article s'analitzen de manera comparada els processos urbanitzadors de dues ciutats espanyoles com són Palma i Vigo. Ho fa a partir de l'anàlisi dels diferents plànols urbanístics aprovats.

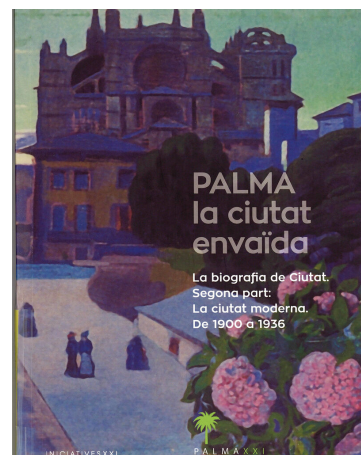
Ladaria Bañares, María Dolores (1992). ***El Ensanche de Palma. Planteamiento del tema, problemática, construcción y valoración de un nuevo espacio urbano. 1828-1927***. Palma, Ajuntament.

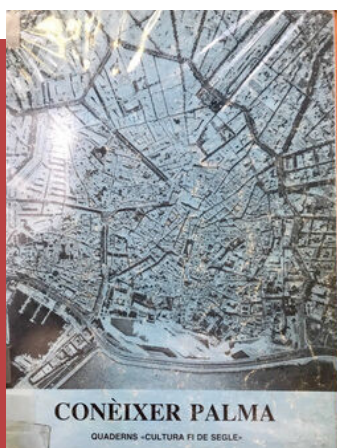
Tesi doctoral realitzada per l'autora 80 anys després de l'aprovació del Pla Calvet, que derrocaria les murades i crearia l'Eixample de Palma. Ladaria s'interessa pel projecte en la seva totalitat i en profunditat; des del plantejament inicial (1868), fruit del plantejament d'una necessitat, fins a la data final del termini establert per a la seva realització (1927). Analitza la relació del Pla amb l'enderrocament de les murades, els interessos econòmics, els beneficiaris de la venda dels terrenys, les diverses opinions sobre l'enderrocament, etc. Interessantíssimes incògnites que aquesta obra tracta d'aclarir.

Palma la ciutat envaïda: la biografia de Ciutat. Segona part: "La ciutat moderna. De 1900 a 1936" (2018). Palma, Iniciatives XXI.

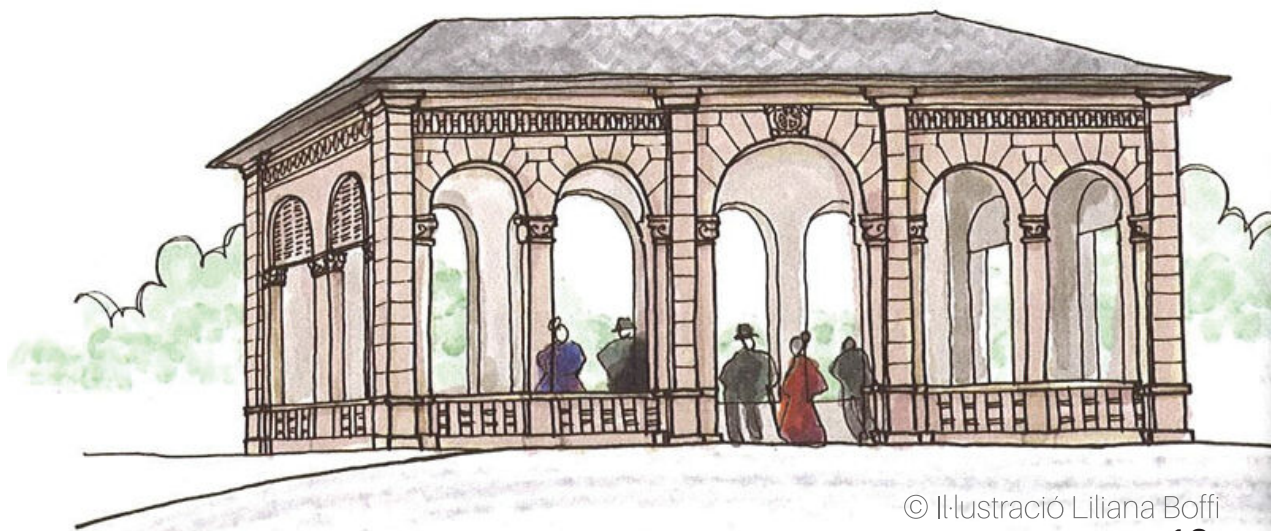
L'obra s'emmarca dins la iniciativa de l'entitat Palma XXI, que pretén crear una biografia de la ciutat. Aquest és el segon volum, dedicat al període que transcorre entre 1900 i 1936. Cal destacar el capítol "Palma toma les murades i neix la ciutat nova" escrit per Dolores Ladària i "Gaspar Bennazar lidera la revolució arquitectònica i urbanística de Palma" escrit per Pere Rabassa

Picornell Climent et al. (1983). Història i evolució urbana de la ciutat. Palma, Ajuntament de Palma. Col·lecció Conèixer Palma.

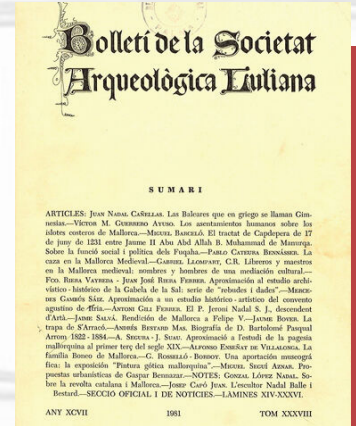

Des d'un punt de vista didàctic el 1987 l'Ajuntament de Palma edità aquest llibre divulgatiu sobre la ciutat de Palma. Hi podem llegir l'evolució històrica de la ciutat i conèixer-ne els principals monuments. En el cas de Gaspar Bennàzar ens interessa el capítol sobre el creixement del segle XX, l'Ajuntament de Palma i l'apartat sobre l'eixample i la perifèria.

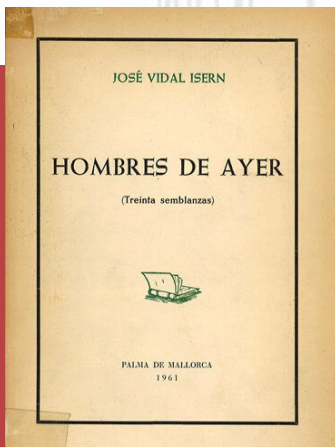

Seguí Aznar, Miquel. **“Propuestas urbanísticas de Gaspar Bennàzar”**.
A Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana, 1981, vol. 38, p. 475-490.
[PDF en línia]

En aquest article s’analitza el seu vessant com a urbanista, on es mostrà com un fervent defensor de la demolició del recinte emmurallat. A més, com a arquitecte municipal (1901-1933) s’encarregà de l’execució del Pla Calvet, aprovat el febrer de 1901, el qual va dirigir durant 32 anys la progressiva obertura dels carrers de l’eixample. A més de la direcció i supervisió del projecte, va elaborar propostes de reforma de Palma. Com diu Miquel Seguí, el seu pla de reforma es feu inviable pel seu caràcter utòpic i poc conservador.

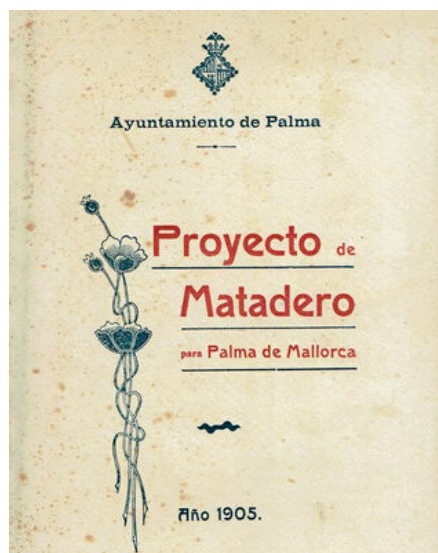
Vidal Isern, José (1961). **Hombres de ayer**. Palma de Mallorca, l'autor (Palma: Imp. SS. Corazones).

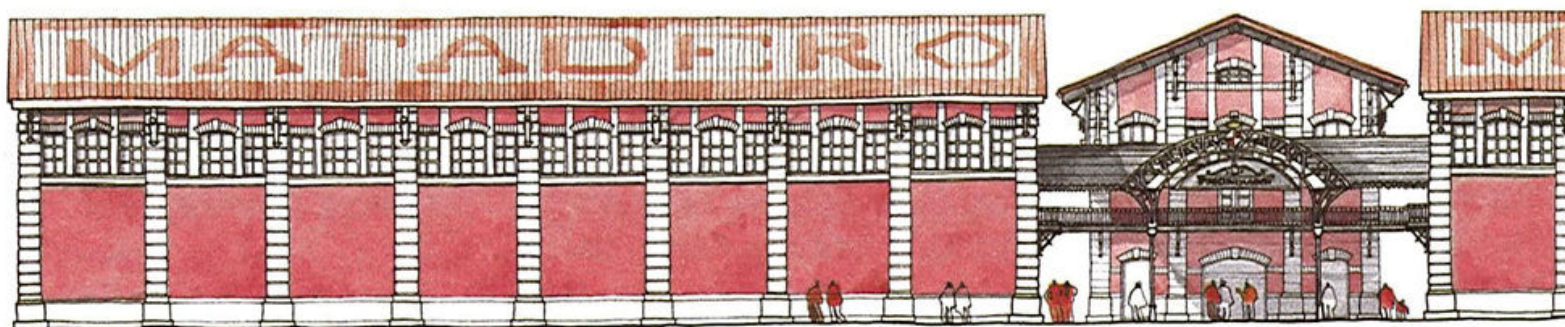
El 1961 publicà un llibre amb biografies de personatges mallorquins. En aquesta obra trobam la biografia de Gaspar Bennàzar, que ocupa les pàgines que van de la 119 a la 127. L'article corresponent a l'arquitecte Bennàzar fou publicat al *Diario de Mallorca* el 17 de novembre de 1957. Se'n va fer també una separata titulada "Retrato del arquitecto Bennazar, a propósito de un óleo de Pizá", en la col·lecció Hombres de Ayer, que inclou fotografies.

Els seus projectes

Bennàzar i Moner, Gaspar (1905). **Proyecto de Matadero para Palma de Mallorca**. Proyecto formado por el arquitecto de este Exmo. Ayuntamiento. Palma, Ajuntament.

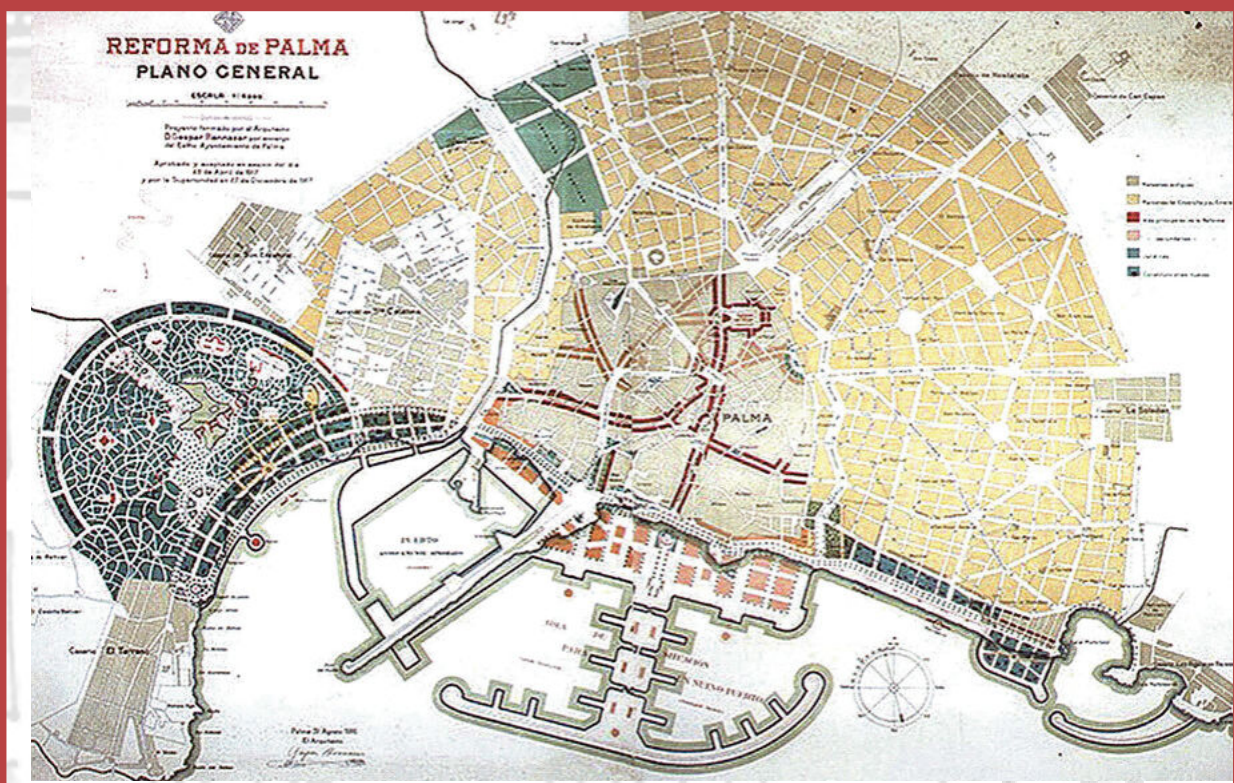

El projecte va ser premiat a l'Exposició Nacional de Belles Arts i la construcció es va finalitzar l'any 1909. Es tracta d'una descripció detallada del projecte de l'Escorxador feta per Bennàzar amb 92 pàgines, 2 fulls. Il·lustrat amb detalls i plànols de l'Escorxador i les cobertes il·lustrades amb dibuixos modernistes a dues tintes.

Bennàzar i Moner, Gaspar (1917). **Reforma de Palma, plano general [Material cartogràfic]**. Proyecto formado por Gaspar Bennazar. Palma, Ajuntament.

Projecte original firmat per l'arquitecte Gaspar Bennàzar per encàrrec de l'Ajuntament de Palma. Aprovat i acceptat el 17 d'abril de 1917. Inclou el plànol original de Bennàzar, a escala 1:4.000. No es va arribar a realitzar mai. Era poc conservador i un poc utòpic. Volia convertir la zona del Terreno en un gran parc amb una sèrie d'edificis públics al voltant d'un gran llac com un museu, un teatre i una biblioteca.

Bennàzar i Moner, Gaspar (1918).

Reforma de Palma: 1ª sección: Plaza y Mercado del Olivar: memoria núm. 1, explicación del proyecto.

Palma de Mallorca, Ajuntament, 1918.

Es tracta d'una descripció detallada feta per Bennàzar del projecte de la plaça i el mercat de l'Olivar firmada l'1 de setembre de 1914. En justifica la necessitat, les expropiacions i els enderrocaments necessaris, les noves construccions, l'enllumenat públic, el clavegueram, la circulació, etc. Molt interessant per a entendre a fons l'evolució d'aquesta part de la ciutat.

La plaça de l'Olivar fou creada per a donar cabuda al mercat de l'Olivar, que havia de substituir el mercat Central o d'Abasts. El mercat era antic i insuficient per a les necessitats de la ciutat. Es va dubtar si situar el nou mercat al mateix emplaçament on ja estava, però es va decidir finalment la ubicació actual. El projecte fou redactat de forma independent el 1914 i passaria més tard a formar part del Pla general de reforma de Palma.

Principals obres realitzades:

- Teatre Líric (1900)
- Edifici Can Mulet (1903)
- Edifici Can Salas (1903)
- Edifici Caixa d'Estalvis (1904)
- Església Sant Alonso Rodríguez, Pont d'Inca (1904)
- Hotel Príncep Alfons, Cala Major (1906)
- Edifici Can Coll (1907, amb Jaume Alenyar)
- Magatzems El Àguila (1908)
- Edifici Es Triquet (1909)
- Escales de l'Ajuntament (1909)
- Façana del Teatre Líric (1910)
- Columna baromètrica i bancs de la plaça d'Espanya (1910)
- Passeig de Sagrera (1910)
- Escales del portal del Mirador de la Seu (1910)
- Escola Graduada (1912)
- Can Gaietà Segura (1914)
- Pont del Fortí (1915)
- Edifici Cristal (1916)
- Pont d'en Moranta (1917)
- Mirador de la Seu (1918)
- Can Tous (1922)
- Església parroquial d'Esporles (1923)
- Pont del Tren o Pont de les set aigües (1927)
- Casa Bibiloni (1928)
- Coliseu Balear (1929)
- Església dels Dolors, Manacor (1929)
- Cas Net (1929) Cinema Born (1931)

Avespa: **"Hoy hace 25 años murió el arquitecto Bennázar"**.
Diario de Mallorca. (14/1/1958)

Bennázar Casanova, Maribel. **"El derribo de Can Bibiloni"**. *Diario de Mallorca*. (29/10/2014)

Bennázar Casanova, Maribel. **"Gaspar Bennazar Moner, mi abuelo. 150 aniversario"**. A *Germanor*, núm. 61.

Bennázar Casanova, Maribel. **"Sueños y realidades. Gaspar Bennázar Moner"**. A *IN Palma*, núm. 45.

Bestard, Bartomeu. **"Gaspar Bennazar, urbanista"**. *Diario de Mallorca*. (16/06/2013)

Bestard, Bartomeu. **"Gaspar Bennazar, S'Arquitecte"**. *Diario de Mallorca*. (2/06/2013)

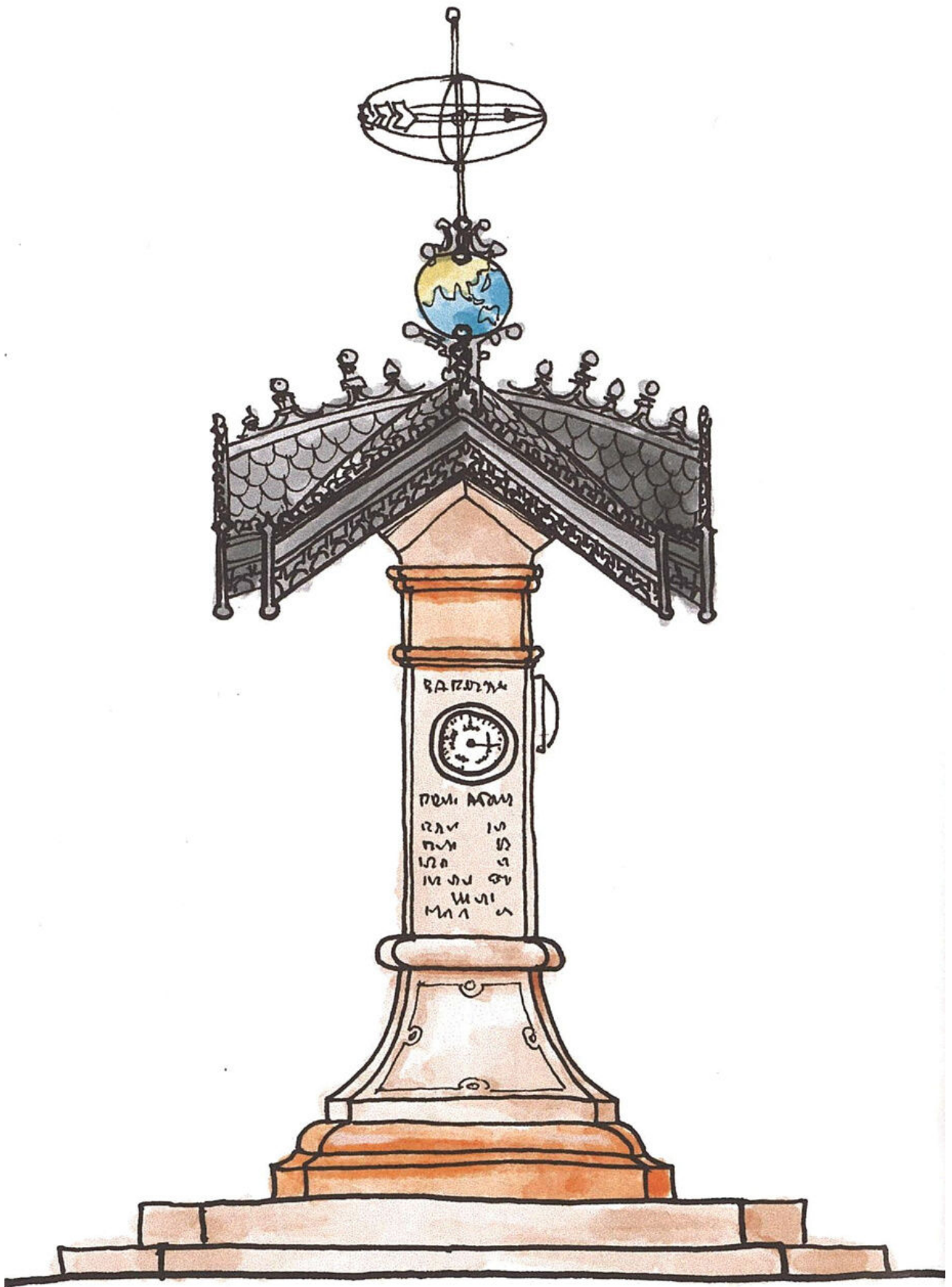
Forteza, G. **"El proyecto de nuevo mercado en la plaza del Olivar"**. A *El Día*. Palma, 25 de gener de 1931.

Forteza, G. **"Una obra de cinco millones. El proyecto de nuevo mercado"**. A *El Día*. Palma, 7 de juliol de 1935.

"Gaspar Bennázar, un paisajista para Palma". *Baleópolis*, núm. 69 (29/06/2010). *Suplement d'El Mundo-El Día de Baleares*

"Un hombre y su obra: D. Gaspar Bennázar Moner engrandeció a Palma". *Baleares*. (14/01/1958)

Muntaner, Leonard. **"Gaspar Bennázar Moner «S'arquitecte»"**. *Última Hora*. (1/11/1972)

© Il·lustració Liliana Boffi

**Estació meteorològica de la plaça d'Espanya
Construïda per Gaspar Bennàzar el 1910**

Guia de recursos bibliogràfics elaborada per a
commemorar el 150è aniversari del naixement
de Gaspar Bennàzar

Biblioteca de Cort

Novembre 2019

Ajuntament de Palma

 biblioteques
municipals
de Palma

 PalmaCreativa
Biblioteques